

Apollofjäril

Stor och vit är apollofjärilen lätt att känna igen, Europas största dagfjäril med mellan sex och nio cm mellan vingspetsarna. Den flyger under några högsommarveckor och växlar mellan bergknallarna där äggen läggs på värdväxten kärleksört och ängsmarker där den finner blommor med nektar. Apollofjärilen behöver kalkhaltiga hållmarker med gles skog för sin förökning. På Gotland är den vanlig. Men på andra håll i Sverige har den gått starkt tillbaka, kanske för att skogen inte längre betas av tamboskap, kanske på grund av försurningen av marken.

Foto: Torbjörn Arvidsson/N

Berguv

Berguven förföljdes i gamla tider och när den fridlystes för sjuttio år sedan stod de flesta gamla uvberg tomma. Fredningen kom just som uvarna mötte ett nytt hot från olika miljögifter. Men användningen av kvicksilver och DDT förbjöds, samtidigt som ideella naturvårdare började föda upp uvar som släpptes ut. I slutet av 1990-talet nådde stammen en topp på cirka 600 par. Många soptippar fick sitt eget par uvar som levde gott på alla råttor. Nu är tipparna stängda och uvstammen har på senare år gått tillbaka. Ingen vet riktigt varför.

Foto: Viktor Sundberg/N

Brunbjörn

Björnen i Sverige är en ovanlig framgångssaga. I andra länder kantas dess återkomst av hårda konflikter. Här har stammen kunnat växa till och sprida sig söderut utan större debatt. För hundra år sedan var björnen illa ute, hårt jagad både för nöjes skull och för att den sågs som hot mot fribetande tamdjur. Botten nåddes för hundra år sedan. Då fanns det kanske 130 björnar i Sverige. När den till slut fridlystes inledde björnen en enastående comeback. Idag har vi omkring 3 000 björnar i Sverige.

Foto: Magnus Elander/N

Brushane

När betande djur höll växtligheten kort på södra Sveriges strandängar var det flera nordliga vadarfåglar som även häckade i söder. Brushanen var en av dem. Men när betet upphörde och markerna växte igen tackade den för sig. Idag får vi åka upp till norrländska myrar för att se brushanarna utföra sitt stumma arenaspel, iförda sina engelska domarperuker i varierande kulörer. Men även här har det skett en betydande minskning av antalet. Kanske till och med en halvering under de senaste decennierna.

Foto: Brutus Östling/N

Snok

Minskningsen av antalet gårdar med djur har drabbat snoken hårt. När gödselstackarna blivit allt färre har den fått svårt att hitta bra ställen att lägga sina mjuka ägg. Inne bland spillning och halm fann snokhonan perfekta förhållanden. Nu får hon ofta leta förgäves och antalet snokar har minskat kraftigt, särskilt i Norrland. På Gotland har även utdikningar slagit hårt mot snoken. Om du träffar på en snok - njut. Den är både ofarlig och vacker att se på.

Foto: Johan Lind/N